

інформації для створення певного проекту, презентації; поглиблення вивчення основної чи другої іноземної мови; формування та розвиток умінь та навичок читання з використанням матеріалів різного ступеня складності; формування та розвиток навичок аудіювання на основі аутентичних звукових текстів із мережі Інтернет; удосконалення вмінь монологічного й діалогічного мовлення на основі підібраних матеріалів із мережі Інтернет; удосконалення навичок письма шляхом електронного листування; поповнення лексичного запасу лексиною сучасної іноземної мови.

Використання відеоподкастів на заняттях з іноземної мови та інтернет-матеріалів під час самостійної роботи здійснюється в інтересах удосконалення процесу навчання, розвитку навичок аудіювання, усного мовлення та ознайомлення слухачів з особливостями культури й традицій країни, мову якої вони вивчають; сприяє підвищенню рівня мотивації слухачів, а також оптимізації відбору, оцінювання та застосування іншомовної інформації на практиці.

Література

1. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Внедрение новых учебных Интернет-материалов в обучение иностранному языку (на материале английского языка и страноведения США) / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/2008/0201-8.htm>
2. Черній Г.В. Інформаційно-комунікаційні технології в навчанні іноземних мов / Г.В. Черній [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://intkonf.org/cherniy-gv-informatsiyno-komunikatsiyni-tehnologiyi-v-navchanni-inozemnih-mov/>.
3. Халтурина О.В. Использование видеоподкастов для оптимизации процесса обучения иностранным языкам / О.В. Халтурина // Молодой учёный. — 2012. — № 6(41). — С. 453–456.
4. Contemporary Computer-Assisted Language Learning / [Edited by M. Thomas, H. Reinders, M. Warschauer]. — Bloomsbury, 2012. — 368 с.

Слободзян Р.Д.

старший викладач кафедри німецької мови

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Анотація. У статті йдеться про теоретичні засади формування міжкультурної компетентності студентів економічних спеціальностей. Основну увагу зосереджено на інтерактивних технологіях розвитку вмінь міжкультурного спілкування та шляхах досягнення високого рівня підготовки студентів із врахуванням міжкультурних особливостей іншомовної комунікації.

Ключові слова: міжкультурне спілкування, інтерактивні технології навчання, іншомовна комунікація, міжкультурна компетентність.

Abstract. *The article deals with theoretical prerequisites aimed at forming cross cultural competence of students of economic specialties. Main attention is paid to the interactive technologies for the development of relevant speaking and writing skills, as well as to the ways for having a good command of foreign language considering the cross cultural peculiarities of communication.*

Key words: *cross cultural communication, interactive technologies of teaching, foreign language communication, cross cultural competence.*

Глобалізаційні та інтеграційні процеси у світі і пов'язані з ними соціально-економічні трансформації в українському суспільстві зумовлюють необхідність реформування іншомовної підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах. Практика міжкультурного спілкування свідчить, що знання лексико-граматичної системи іноземної мови ще не гарантують досягнення взаєморозуміння, бо культурні відмінності співрозмовників можуть призвести до непорозуміння.

Процес взаємодії двох або більше партнерів у межах різних лінгвокультур ускладнюється перешкодами — фізіологічними, мовними, поведінковими, психологічними та культурологічними. Вони обумовлені відмінностями менталітетів і національних характерів; розбіжністю в мовних картинах світу; комунікативною асиметрією; діями культурних стереотипів; відмінностями в ціннісних орієнтаціях; розбіжністю культурно-мовних норм; розходженнями в пресупозиціях та фонових знаннях; неоднаковим сприйняттям гумору; розбіжностями в комунікативних стратегіях; специфічними формами і засобами невербальної комунікації, яка використовується в різних культурах [2].

Зважаючи на ці обставини, одним із основних напрямів у вивченні іноземної мови стало формування у студентів міжкультурної компетентності, коли вони отримують лінгвосоціокультурну інформацію, наприклад, про традиції носіїв мови, про історію та культуру країни, мову якої вивчають.

Дослідники, що вивчали це питання (Н. Бориско, С. Ніколаєва, Ю. Пассов, І. Плужник, С. Цветкова та ін.), приділяють велику увагу навчанню студентів іноземної мови як мови міжкультурного спілкування, що передбачає засвоєння студентами правил і норм поведінки в іншомовному середовищі, вивчення ними традицій та цінностей носіїв мови, ознайомлення з ментальністю і способами мислення представників інших культур.

В. Грищенко у своєму дослідженні відзначила, що міжкультурна компетентність — це риса, характеристика особистості, що складається з трьох компонентів: культурно маркованих знань, сформованих комунікативних умінь і, як наслідок, здатності до міжкультурного спілкування, а міжкультурна компетенція — це діяльна сторона особистості, що спрямована на реалізацію та актуалізацію міжкультурної компетентності і на адекватне міжкультурне спілкування в умовах діалогу культур [1, с. 81].

Знання цих та інших особливостей міжкультурного ділового спілкування дозволить розвинути у студентів почуття толерантного ставлення і поваги до представників інших культур, уміння переборювати упереджене ставлення та стереотипи. Оволодівши комплексом вмінь та знань щодо явищ міжкультурної комунікації, студенти зможуть здійснювати міжособистісну взаємодію на основі толерантності, відвертості, поваги та готовності до конструктивної співпраці, що

відповідає принципам ділової етики, професіоналізму та компетентності у сфері міжнародного бізнесу.

Проте, як свідчать результати опитування, студенти досить низько оцінюють свою готовність до міжкультурної комунікації (65,8% з 505 опитаних, а 67 відсотків опитаних відчувають високий рівень невпевненості, невизначеності і хвилювання в процесі спілкування з представниками інших культур) [5]. Тому, вважає Л. Юсупова, необхідно спрямувати зусилля викладачів на активізацію потенційних можливостей студентів до міжкультурної комунікації, розвивати у них готовність до мовленнєвої взаємодії, використовуючи накопичений досвід, знання та уміння. Серед таких потенційних можливостей насамперед розглядається можливість використання технологій інтерактивного навчання, які довели свою ефективність [4]. Це передусім проведення презентацій, дискусій, рольових та ділових ігор, моделювання практичних ситуацій.

При цьому інтерактивне навчання, як вважають дослідники (Л. Гімпель, С. Кашлев, Н. Козлова, О. Обсков, О. Пометун та ін.), формує здатність мислити неординарно, по-своєму бачити проблемну ситуацію і виходити з неї, обґрунтовувати свою позицію і свої життєві цінності. Інтерактивність передбачає наявність зворотного зв'язку, можливість адекватно реагувати і оцінювати результати спільної діяльності, здатність змінювати способи виконання завдань. З огляду на це, важливою передумовою інтерактивного навчання, яке на думку багатьох дослідників виступає як безпосередня міжособистісна комунікація, є здатність людини орієнтуватися в ситуаціях спілкування, уміння розуміти і приймати роль свого співрозмовника, спроможність уявити і передбачити можливу реакцію партнера у спілкуванні на висловлені пропозиції щодо певних вчинків та мовленнєвих дій.

Дослідники проблем міжкультурної комунікації (Ф. Бацевич, Н. Губіна, Г. Копил, А. Садохін, Н. Самойленко та ін.) пропонують проводити кроскультурний тренінг, завданнями якого є отримання й творча переробка достовірної інформації про риси і норми міжкультурної поведінки, набуття професійних навичок, необхідних для ефективної взаємодії в різних культурних середовищах. Такі тренінги допоможуть студентам як учасникам діалогу культур оволодіти культурним пластом лексики, фоновими знаннями, нормами ділової етики, що зумовлює успіх міжкультурної комунікації.

Інтерактивне навчання, за С. Кашлевым, є процесом міжособистісної комунікації в навчальних умовах, для якого є характерним високий ступінь інтенсивності спілкування, розмаїття видів, форм та прийомів діяльності, цілеспрямована рефлексія та взаємовплив учасників педагогічного процесу [3, с. 38]. Технологія інтерактивного навчання будується на сумісному виконанні суб'єктами навчального процесу проблемно-орієнтованих завдань, що природно супроводжується іншомовним спілкуванням, робить комунікативну взаємодію всіх учасників професійно значущою та мотиваційно підкріпленою. Організація парно-групових форм роботи, таких як рольові та ділові ігри, навчальні дискусії, круглі столи, тренінги, у процесі іншомовної мовленнєвої діяльності розвиває вміння аргументувати свою точку зору на способи вирішення певної виробничої

проблеми, вміння інтерпретувати факти або статистичну інформацію, вміння прогнозувати хід подальших дій, вміння оцінити ситуацію через призму власного досвіду і прийняти правильне рішення. Прагматичний компонент інтерактивного навчання полягає у формуванні внутрішньої мотивації до оволодіння курсом професійно орієнтованої іноземної мови з урахуванням міжкультурних особливостей іншомовної комунікації. Окрім того, інтерактивне навчання актуалізує комплекс професійних знань та умінь студентів, формує такі якості, як готовність адаптуватися в нових умовах, здатність до інноваційного мислення, креативність, ініціативність, відповідальність. Таким чином, формуючи свою іншомовну комунікативну компетентність за допомогою широкого діапазону видів інтерактивної навчальної діяльності, студенти здійснюють професійну підготовку з акцентом на міжкультурні особливості мовлення.

Література

1. Грищенко В.Д. Аспекты содержания обучения межкультурной коммуникации в языковом вузе / Вера Дмитриевна Грищенко / Вестник МГОУ. — 2012. — №2. — С. 79–84. (Серия: Педагогика).
2. Мальцева, К.С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури» / К.С. Мальцева. — К., 2002. — 20 с.
3. Кашлев С.С. Интерактивные методы обучения педагогике / Сергей Семенович Кашлев. — Минск: Вышейш. шк., 2004. — 176 с.
4. Семенчук Ю.О. Розвиток умінь міжкультурного спілкування у майбутніх економістів / Юліан Олексійович Семенчук // Іноземні мови. — 2011. — №3(67). — С. 32–37.
5. Юсупова Л.Г. Развитие готовности студентов неязыковых специальностей вуза к межкультурной коммуникации / Ляля Гайнулловна Юсупова: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.08 / ГОУ ВПО Магнитогорский госуд. технич. ун-т имени Г. И. Носова. — Челябинск, 2008. — 20 с.

Случайна Л.О.

кандидат політичних наук

доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПЕДАГОГІЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ КНЕУ

Анотація. У статті надається теоретичне обґрунтування технологій оцінювання міжкультурної компетентності магістрів КНЕУ та приклади застосування деяких технологій у практиці викладання курсу «Міжкультурна комунікація».

Ключові слова: міжкультурна компетентність, технології оцінювання, інструменти оцінювання, критерії оцінювання, навчальні досягнення.